

DOKTORAND: Nhat Strøm-Andersen
GRAD: Philosophiae doctor
FAKULTET: Det samfunnsvitenskapelige fakultet
INSTITUTT: TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur
FAGOMRÅDE: Innovasjon
VEILEDERE
Fulvio Castellacci
Markus Bugge

DISPUTASDATO:

AVHANDLINGENS TITTEL: *Incumbent firms in the transition toward the bioeconomy: Capabilities, strategies, and governance for by-product and waste valorization in the food processing industry*

Hvilke roller spiller de store matbedriftene i omstilling mot bioøkonomien?

Strøm-Andersen sin Ph.D.-avhandling studerer store matbedrifters atferd mot bærekraftig matproduksjon gjennom en casestudie av den norske matindustrien. Studien diskuterer ressurseffektivitet og verdiskaping i utnyttelsen av biprodukter og matavfall. De to hovedsektorene, kjøtt og meieri, er valgt fordi de store bedriftene i disse to sektorene spiller en svært viktig rolle i den norske matindustrien. Avhandlingen undersøker og avdekker ulike underliggende prosesser og dynamikker for atferd og strategier i de valgte bedriftene. Studien bidrar til å videreutvikle litteraturen om hvilke roller etablerte industriaktører spiller i omstillingsprosesser. Studien forslår også at litteraturen ikke bare bør fokusere på nisjer eller regimer, men også fremme et gjensidig samspill og samarbeid mellom aktører på disse to nivåene.

Funn fra studien viser at disse aktørene er drevet av forskjellige eksterne og interne insentiver og har ulike strategier for bærekraftig prosessering og verdiskapning innenfor biproduktressurser. De initierer både egne innovasjoner og de følger utviklingen av innovasjoner hos andre. Denne strategien kan derfor tolkes som en diversifiseringsstrategi. Man kan hevde at disse innovasjonsstrategiene for økt ressurseffektivitet innebærer å optimalisere dagens regime for matprosessering og at de dermed ikke er spesielt radikale. Imidlertid har en slik økonomisk optimalisering samtidig vist seg å gi positive miljøgevinster. Dette aktualiserer en vurdering av ulike tilnærminger som i sum kan bidra til å styrke en omfattende omlegging mot en mer bærekraftig matproduksjon. Matbedrifter bør derfor vurdere sine nåværende strategier opp mot mer radikale nyvinninger.

Studien gir beslutningstakere ny kunnskap om sammenhengen mellom ulike innsatser og mekanismer mot bærekraftig utvikling innenfor matproduksjon. Matbedrifter kan blant annet tilbys mulighet til å øke sin innovasjons- og absorpsjonsevne for å utnytte biproduktressurser gjennom ressursbygging og rekonfigurering i tillegg til læring og forskningssamarbeid mellom bransjene og nye aktører, som for eksempel oppstartsbedrifter.

